

ที่ ปช ๐๐๑๑/๐๐๘๓

สำนักงาน ป.ป.ช.

ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๔ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ขอเสนอเรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๑) ด้านความมั่นคง (๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๖) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญในการเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินป่าไม้ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยมาโดยตลอด การดำเนินการของภาครัฐ นอกจากการสงวนและคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้ ตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องแล้ว ภาครัฐยังมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ด้วย กรณีที่ดินป่าไม้บางประเภท ส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐ นิติบุคคล และบุคคลทั่วไป สามารถขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ได้ตามกฎหมาย ได้แก่ ที่ดินป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อประโยชน์ในทางราชการ เพื่อการอยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อจัดเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพื่อการปลูกป่า เพื่อการสำรวจแร่และการทำเหมืองแร่ เพื่อทำการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม เพื่อสร้างศาสนสถานเพื่อการชุด เก็บ ซึ่งทราย ลูกแร่ หรือดิน ที่มีใช้การทำเหมืองแร่ เป็นต้น

การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย จะเห็นได้ว่านอกจากการป้องกันรักษาแล้ว ยังมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย ซึ่งจะต้องมีการบริหารจัดการระหว่างกันให้มีความสมดุล จึงจะเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ตลอดหลายปีที่ผ่านมา พบการนำเสนอข้อมูลการกระทำความผิด และปัญหาต่าง ๆ เป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการบุกรุกและใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้โดยมิชอบ เมื่อทำการศึกษาพบประเด็นปัญหาที่สำคัญ เช่น ปัญหา

/นโยบาย...

นโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหาดินทำกินในเขตที่ดินป่าไม้ ปัญหาการปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐ ปัญหาด้านการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกที่ดินป่าไม้ ปัญหาด้านการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินป่าไม้ และปัญหาการขาดความโปร่งใสในการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ที่ดินป่าไม้และที่ดินของรัฐอื่น ๆ ถูกบุกรุกและใช้ประโยชน์โดยมิชอบมากขึ้น เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมและมีส่วนร่วม รวมทั้งเป็นความเสี่ยงในการเปิดช่องและเอื้อประโยชน์ให้นายทุนใช้ช่องว่างในการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยอาจมีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้การสนับสนุนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีเจตนาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบร่วมกันทุจริต

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรกำหนดให้มีมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ เพื่อเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริต หรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

๓. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว เห็นสมควรเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ ตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริต หรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

๔. ผลกระทบ

ปัญหาการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ นอกจากผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนแล้ว ยังส่งผลให้เกิดปัญหาการจัดสรรทรัพยากรและใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้อย่างไม่เป็นธรรม การเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนในการบุกรุกที่ดินป่าไม้ เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานที่มีที่ดินของรัฐในความรับผิดชอบ และส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาคประชาชนหรือชุมชนต่อสิทธิในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล อันเป็นบทบัญญัติที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๕. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๒ “คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๒) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริต และประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(๓) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี ต่อราชการได้

...”

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยมิชอบ กรณีปัญหาการบุกรุก และการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ต่อคณะรัฐมนตรี ตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๖.๑ ด้านการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

(คทช.)

๑) คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ควรบูรณาการหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน ประกอบด้วย ข้อมูลการถือครองที่ดิน และทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐในภาพรวมทั้งประเทศ ทั้งกรณีที่มีเอกสารสิทธิและไม่มีเอกสารสิทธิ และข้อมูลการยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐทุกประเภท รวมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ต่อสาธารณชนด้วย

๒) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เห็นควรตรวจสอบและคัดกรองผู้มีคุณสมบัติด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักกับฐานข้อมูลระบบสวัสดิการแห่งรัฐ และข้อมูลการถือครองที่ดินจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม และต้องไม่เอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนในการครอบครองที่ดิน ของรัฐ รวมทั้งให้กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาการให้ตัวแทนอำพราง (Nominee) ถือครองที่ดินแทนด้วย

๓) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงที่ดินของรัฐจากการบุกรุกและการใช้ ประโยชน์ที่ดินอย่างสม่ำเสมอทุกปี เพื่อมั่นใจว่าที่ดินที่มอบสิทธิในการใช้ประโยชน์ให้กับชุมชนไม่ได้มีการขยาย ขอบเขตเพิ่มเติม และไม่ได้มีการถูกโอนหรือเปลี่ยนมือไปเป็นของนายทุนหรือผู้มีอิทธิพล รวมทั้งมีการกำหนด มาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การลงโทษ การยึดคืนที่ดิน เป็นต้น และการลงโทษข้าราชการที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนให้เกิดการบุกรุกและการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐโดยมิชอบ

๔) พื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินไปแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแผนงาน/โครงการในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับผู้ได้รับจัดที่ดิน รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดิน

๖.๒ ด้านการปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐ

๑) รัฐบาลควรให้การสนับสนุนและเร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมฤทธิ์ผล สามารถบูรณาการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจนและไม่ทับซ้อนกันและให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนดแผนการดำเนินงาน และกรอบระยะเวลาการดำเนินการที่แล้วเสร็จ

ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐเกิดความล่าช้า ให้มีการประกาศใช้แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ เฉพาะบริเวณพื้นที่ผ่านการปรับปรุงแนวเขตที่ดินที่เสร็จแล้ว และไม่มีปัญหาความขัดแย้งก่อน รวมทั้งให้เร่งรัดดำเนินการในพื้นที่เศรษฐกิจซึ่งที่ดินมีราคาสูงด้วย

๒) ในขั้นตอนการดำเนินงานปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการฯ เห็นควรให้มีการชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบ เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติ และการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน

๓) เห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ในบริเวณพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐ รวมทั้งการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยา หากการปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน

๔) เมื่อดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการฯ แล้วเสร็จ ในพื้นที่จังหวัดใด เห็นควรให้ดำเนินการเปิดเผยแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐที่ผ่านการรับรองแล้วในระบบ อินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชัน (Application)

๖.๓ ด้านการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๑) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

๑.๑) เมื่อมีการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการฯ แล้ว หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐทุกประเภท ควรมีการตรวจสอบแนวเขตที่ดินของรัฐ อย่างละเอียดรอบคอบ โดยจะต้องดำเนินการจัดให้มีหลักเขต ป้าย และเครื่องหมายแสดงแนวเขตให้ชัดเจน และต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ที่รับผิดชอบเพิ่มเติม รวมทั้งพัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้บุกรุกในพื้นที่ใหม่ด้วยความรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (Geo - Information Technology)

๑.๒) เห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐทุกประเภท ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐทั้งระบบ ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดระเบียบ และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐอย่างมีส่วนร่วม

๑.๓) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐทุกประเภท ควรเพิ่มมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ให้ผู้กระทำความผิดมีความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด มิใช่เพียงการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

/แต่ควร...

แต่ควรบูรณาการหน่วยงานทั้งหมดที่มีการบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้น

๒) ด้านการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๑) เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้จังหวัดดำเนินการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และให้จำนวน คุณภาพ และขนาดที่ดินของรัฐเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญด้านประสิทธิภาพในการบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บริหารพื้นที่ที่ดินของรัฐ ซึ่งต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานในทุก ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน

๒.๒) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐทุกประเภท เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมธนารักษ์ เป็นต้น ควรพิจารณากันพื้นที่ป่าที่มีสภาพป่าไม่สมบูรณ์ หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ และส่งมอบให้กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อสร้างมาตรการป้องกันและดูแลให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

๒.๓) ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ จัดบริการดังกล่าวแก่ผู้ที่บุกรุกที่ดินของรัฐ เช่น การออกเลขที่บ้าน น้ำประปา ไฟฟ้า การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจ การจดทะเบียนสถานประกอบการ เป็นต้น และให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวอย่างจริงจัง

๒.๔) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐทุกประเภท ควรมีการส่งเสริมการสร้างทัศนคติและปลูกจิตสำนึกให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการทุจริต และให้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและช่องทางของประชาชนในการเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๖.๔ ด้านการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินป่าไม้

๑) การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ทุกประเภทของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเห็นควรปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ โดยจะต้องได้รับอนุญาตก่อน จึงจะเข้าดำเนินการได้ หากปรากฏว่า ยังมีส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐใด เข้าทำประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ก่อนได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นการปฏิบัติโดยมิชอบ ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ให้กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

ทั้งนี้ ในขั้นตอนการขอจัดสรรงบประมาณของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ ที่มีแผนงานโครงการในที่ดินป่าไม้ เห็นควรประสานหน่วยงานผู้อนุญาตก่อนล่วงหน้า และหากยังไม่ได้รับอนุญาต ห้ามมิให้จัดสรรงบประมาณให้

๒) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินป่าไม้ทุกประเภท ควรจัดทำแผนที่แสดงความเหมาะสมการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ โดยการจำแนกพื้นที่ต่าง ๆ (Zoning) ตามหลักวิชาการและหลักเกณฑ์การอนุญาตตามระเบียบการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินป่าไม้ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐใช้ในการวางแผนและใช้ในการพิจารณาอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ

๓) เห็นควรให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินป่าไม้ทุกประเภท ดังนี้

๓.๑) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตให้มีความชัดเจน เพื่อลดปัญหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐในการพิจารณา เช่น กรณีการกำหนดคำนิยามคำว่า “ไม่เป็นพื้นที่ป่าที่มีสภาพป่าไม้สมบูรณ์” ตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้มีความชัดเจน

๓.๒) ปรับปรุงการพิจารณาอนุญาต ให้มีการพิจารณาผ่านคณะกรรมการในระดับจังหวัด เช่น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ และองค์ประกอบของกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่มีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบตามกฎหมายทุกแห่ง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ป่าแห่งนั้นตั้งอยู่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓.๓) ปรับปรุงขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน หรือผู้มีส่วนได้เสีย จากโครงการของรัฐหรือที่รัฐอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ทุกประเภทให้มากขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์ การสำรวจความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ เป็นต้น โดยมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย

๔) การติดตามเงื่อนไขการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินป่าไม้ เห็นควรให้ภาคประชาชน ชุมชน ผู้นำท้องที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และจะต้องเปิดเผยข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ ได้แก่ ชื่อหน่วยงาน/นิติบุคคล/บุคคลที่ขอใช้/บุคคลที่อยู่ระหว่างการขอ วัตถุประสงค์การใช้ แผนที่ใช้ ระยะเวลาเช่า และจำนวนพื้นที่ที่ขอใช้ทำประโยชน์ต่อสาธารณะ (รายละเอียดข้อเสนอแนะฯ ปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักมาตรฐานการเชิงรุกและนวัตกรรม

โทร. ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๕๐

โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๐๐๔

www.nacc.go.th